

103/1951 sb.

Zákon

ze dne 19.prosince 1951

o jednotné preventivní a léčebné péči

Změna: 64/1955 Sb.

Změna: 54/1956 Sb., 17/1957 Sb.

Změna: 78/1959 Sb.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I

Organizace a provádění preventivní a léčebné péče

Úkoly preventivní a léčebné péče

§ 1

Stát poskytuje zdravotní péči preventivní a léčebnou jednotně tak, aby zabezpečil plynulou, soustavnou a hodnotnou péči o člověka, zaměřenou přednostně na pracující a na zajištění zdravého rozvoje nové generace.

§ 2

Jednotnou preventivní a léčebnou péči plánují, organizují, řídí a kontrolují, ministerstvo zdravotnictví a výkonné orgány národních výborů (dále jen "orgány státní zdravotní správy"). Při plnění svých úkolů se tyto orgány v součinnosti s dobrovolnými organizacemi, zejména s Revolučním odborovým hnutím, opírají o nejširší účast pracujících, jimž také náleží přímá kontrola nad prováděním preventivní a léčebné péče.

§ 3

Orgány státní zdravotní správy a pracovníci v zařízeních preventivní a léčebné péče jsou povinni soustavně zvyšovat zdravotní úroveň lidu a plnit všechny své úkoly svědomitě a v souhlasu s poznatky vědy u vědomí významu péče o zdraví člověka pro neustálý rozvoj výrobních sil.

§ 4

Orgány státní zdravotní správy jsou oprávněny činit všechna opatření potřebná k zajištění preventivní a léčebné péče; mohou zejména nařídit:

- a) povinné zdravotní prohlídky obyvatelstva a diagnostické zkoušky,
- b) povinné hlášení určitých nemocí nebo jiných skutečností významných z hlediska zajištění preventivní a léčebné péče,
- c) provádění hromadných preventivních a léčebných opatření, jakož i opatření protiepidemických,
- d) povinné léčení určitých nemocí.

§ 5

(1) Jednotná preventivní a léčebná péče zahrnuje zejména preventivní péči, ošetřování v nemoci a při úrazu, pomoc v mateřství, péči o chrup, pomoc při zmrzačení, zohyždění a tělesných vadách, pomoc při neplodnosti a rehabilitaci. Součástí preventivní a léčebné péče je i poskytování léků a léčebných a orthopedických pomůcek. V rámci preventivní a léčebné péče se též rozhoduje o pracovní schopnosti, pokud toto rozhodování nepřísluší jiným orgánům.

(2) Stát poskytuje preventivní a léčebnou péči

- a) bezplatně
 1. zaměstnancům, osobám jim postaveným na roveň a jejich rodinným příslušníkům,
 2. členům výrobních družstev a jejich rodinným příslušníkům,
 3. důchodcům a jejich rodinným příslušníkům,
 4. všem dětem ve věku do 15 let v plném rozsahu,
 5. všem ženám, pokud jde o péči poskytovanou v souvislosti s porodem,
 6. členům jednotných zemědělských družstev a jejich rodinným příslušníkům, pokud tato družstva

uzavřela smlouvu o nemocenském pojištění, v rozsahu a za podmínek stanovených touto smlouvou, 7. členům jednotných zemědělských družstev a jejich rodinným příslušníkům, pokud tato družstva neuzavřela smlouvu o nemocenském pojištění, a jednotlivé hospodářským rolníkům, spolupracujícím členům jejich rodin a rodinným příslušníkům, kteří vykonávají jen příležitostné zaměstnání, při pracovním úrazu (nemoci z povolání), 8. všem občanům, pokud jde o preventivní péči, o léčení aktivní tuberkulózy a pohlavních nemocí a o určité služby při ostatních přenosných nemocech;

b) za úhradu v ostatních případech; jestliže osoby povinné k úhradě nemohou ji nést bez ohrožení vlastní výživy nebo výživy osob, vůči nimž mají vyživovací povinnost, poskytne se preventivní a léčebná péče na účet státní zdravotní správy.

(3) Ministerstvo zdravotnictví může v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány rozšířit rozsah preventivní a léčebné péče a okruh osob, jimž se tato péče poskytuje bezplatně, jakož i upravit způsob řízení ve věcech preventivní a léčebné péče a stanovit, kdy se poskytuje náhrada cestovních a jiných výdajů vzniklých při poskytování této péče a kdy a v jaké výši se na určité služby připláčí.

§ 6

Zdravotní obvody

Poskytování základní preventivní a léčebné péče je organizováno podle zdravotních obvodů, jejichž vymezení provedou národní výbory podle směrnic ministerstva zdravotnictví.

Výkonná zařízení

§ 7

Stát poskytuje preventivní a léčebnou péči v územních a závodních zdravotnických zařízeních. Slouží-li zdravotnická zařízení trvale zároveň účelům vysokoškolské lékařské výuky, označují se jako fakultní.

§ 8

Všechna zařízení preventivní a léčebné péče zřizují a provozují, pokud tento zákon nestanoví jinak, orgány státní zdravotní správy.

§ 9

Závody jsou povinny ze svých prostředků zřizovat a udržovat závodní zařízení pro preventivní a léčebnou péči o své pracující. Náklady na tato zařízení se hradí z prostředků závodu s výjimkou věcných nákladů na vybavení závodních zařízení zdravotnickými přístroji a nástroji a na udržování těchto přístrojů a nástrojů, na zásobení zdravotnickými potřebami, a osobních nákladů na pracovníky pro zdravotnický provoz, které nesou orgány státní zdravotní správy.

§ 10

Ministr zdravotnictví může dát v dohodě s věcně příslušným ministrem socialistickým právníkům osobám souhlas k tomu, aby za obdobných podmínek jako závody zřizovaly a udržovaly jednotlivá zařízení preventivní a léčebné péče.

§ 11

(1) Zařízení preventivní a léčebné péče mohou být v zájmu prohloubení této péče nebo v zájmu hospodárnějšího zvládnutí jejich úkolů účelně sdružována navzájem mezi sebou nebo i s jinými zdravotnickými zařízeními.

(2) Všechna zařízení preventivní a léčebné péče jsou podřízena národním výborům nebo vzhledem k jejich významu přímo ministerstvu zdravotnictví.

§ 12

Osobní a věcná pomoc

(1) Nelze-li zajistit plnění naléhavých úkolů preventivní a léčebné péče prostředky k tomu určenými, může okresní národní výbor uložit nutnou osobní a věcnou pomoc, zejména pro zajištění dopravy a spojení. Je-li však ohrožen život, je povinen poskytnout potřebnou pomoc každý i bez vyzvání okresního národního výboru.

(2) Náhradu za ztrátu na odměně za práci a za skutečnou škodu na věcech, které vznikly plněním povinnosti podle odstavce 1, poskytne okresní národní výbor.

Část II

Lázeňská péče

§ 13

Osobám, jejichž zdravotní stav to vyžaduje, může být poskytnuta preventivní a léčebná péče, při níž se využívá především místních přírodních léčivých zdrojů nebo příznivých klimatických podmínek (lázeňská péče).

§ 14

(1) Náklady lázeňské péče za osoby, kterým se poskytne tato péče bezplatně, uhrazují lázeňským zařízením orgány, na jejichž účet se má lázeňská péče poskytovat, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Ostatním osobám se poskytuje lázeňská péče za úhradu na jejich vlastní účet; jestliže osoby povinné k úhradě nemohou ji nést bez ohrožení vlastní výživy nebo výživy osob, vůči nimž mají vyživovací povinnost, uhradí náklady lázeňské péče státní zdravotní správa.

(2) Lázeňská péče se provádí výhradně v lázeňských zařízeních státní zdravotní správy, která určí a jejichž správu a provoz upraví ministr zdravotnictví.

§ 15

Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány podmínky a způsob poskytování lázeňské péče; může též stanovit, kdy se i mimo případy uvedené v § 14 poskytuje lázeňská péče bezplatně a na čí účet.

Část III

Ustanovení prováděcí, přechodná a závěrečná

§ 16

(1) Ministr zdravotnictví se zmocňuje, aby vydával podrobné předpisy k provedení části I, zejména aby

1. podrobně upravil poskytování preventivní a léčebné péče a provádění posudkové služby, a to pokud jde o pojištěnce národního pojištění nemocenského v dohodě s jednotnou odborovou organizací,

2. stanovil v dohodě s ministrem - předsedou státního úřadu plánovacího a ministrem financí způsob a výši úhrady za péči poskytovanou podle ustanovení § 5 odst. 2.

3. vydal v dohodě s jednotnou odborovou organizací podrobné předpisy o poskytování základní preventivní a léčebné péče ve zdravotních obvodech,

4. vydal podrobné předpisy o úkolech jednotlivých druhů zařízení, o jejich vnitřním členění a jejich provozu,

5. vydal v dohodě s ministrem vnitra podrobné předpisy o správě jednotlivých zařízení a jejich účelném sdružování,

6. stanovil normy osobního a věcného vybavení a spotřební normy v zařízeních,

7. stanovil v dohodě s jednotnou odborovou organizací, která zařízení jsou závody povinny podle svého druhu, rozsahu a významu zřizovat a udržovat (normy preventivní a léčebné péče o pracující v závodech), a v dohodě s příslušnými ministry blíže určil, jak mají být rozděleny náklady na provoz těchto zařízení mezi závody a orgány státní zdravotní správy,

8. vydal v dohodě s ministrem financí a jednotnou odborovou organizací směrnice pro poskytování náhrad podle § 12 odst. 2,

9. přizpůsobil dosavadní síť zdravotnických zařízení organizaci podle tohoto zákona.

(2) Podrobné předpisy k provedení části I v oboru ministerstva dopravy, pokud jde o preventivní a léčebnou péči na železnicích, a v oboru ministerstva vnitra vydají a potřebné odchylky stanoví příslušní ministři v dohodě s ministrem zdravotnictví; jsou oprávněni zejména stanovit, že zařízení preventivní a léčebné péče zřizují a provozují orgány v oboru jejich působnosti.

(3) Vláda upraví nařízením podmínky a rozsah poskytování preventivní a léčebné péče poživatelům důchodů podle zákona č. 164/1946 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozené a oběti války a fašistické perzekuce, a jiným osobám, na které se vztahuje uvedený zákon.

§ 17

(1) Dnem 1. ledna 1952 přecházejí do vlastnictví státu bez náhrady nemovitě i movité

věci Ústřední národní pojišťovny, které slouží nebo jsou určeny výhradně nebo převážně zdravotnickým účelům, s výjimkou věcí, které slouží nebo jsou určeny k provádění zvláštní léčebné péče.

(2) Ministr zdravotnictví v dohodě s Ústřední radou odborů určí, který majetek přechází podle ustanovení odstavce 1 do vlastnictví státu, a stanoví případné odchylky.

(3) Do vlastnictví státu přecházejí dnem 1. ledna 1952 za náhradu také nemovitosti, které nejsou ve vlastnictví Ústřední národní pojišťovny, ale slouží výhradně nebo převážně k provozu ambulatorií nebo zdravotnických středisek.

(4) Pro převzetí majetku uvedeného v odstavcích 1 a 3 platí ustanovení části I zákona č. 185/1948 Sb., o zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů a o organizaci státní ústavní léčebné péče.

(5) Movité věci, které jsou částí majetkových podstat národních podniků a slouží nebo jsou určeny pro zdravotnický provoz závodních zařízení v rozsahu odpovídajícím ustanovení § 9, převede příslušný ministr do pravomoci ministra zdravotnictví, který o tomto majetku učiní potřebná opatření v oboru vlastní působnosti.

§ 18

Opatření učiněná ve shodě s ustanoveními tohoto zákona před jeho účinností platí jako opatření učiněná k jeho provedení.

§ 19

(1) Zrušují se všechny předpisy, které se vztahují na věci upravené tímto zákonem, zejména

1. zákon č. 68/1870 ř. z., o organizaci veřejné služby zdravotní, a předpisy vydané podle něho,

2. zák. čl. XIV/1876, o uspořádání veřejného zdravotnictví, a předpisy vydané podle něho,

3. zákon č. 332/1920 Sb., jímž stát přejímá výkony zdravotně policejní, ve znění zákona č. 236/1922 Sb., a předpisy vydané podle něho,

4. vládní nařízení č. 279/1942 Sb., o veřejném zdravotnictví, ve znění vládního nařízení č. 188/1944 Sb., a předpisy vydané podle něho,

5. ustanovení §§ 27 až 31 a § 59 zákona č. 164/1946 Sb.,

6. zákon č. 49/1947 Sb., o poradenské zdravotní péči a předpisy vydané podle něho,

7. ustanovení zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, ve znění zákona č. 269/1949 Sb., a předpisů vydaných podle něho, pokud se vztahují na věci upravené tímto zákonem,

8. ustanovení části II zákona č. 185/1948 Sb.,

9. vládní nařízení č. 49/1949 Sb., o správě státních léčebných a ošetrovacích ústavů.

(2) Do vydání předpisů podle tohoto zákona se postupuje přiměřeně podle předpisů dosavadních, pokud neodporují tomuto zákonu.

§ 20

Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na preventivní a léčebnou péči v oboru branné moci a pohraniční strážě; její obdobnou úpravu podle zásad tohoto zákona provedou příslušní ministři.

§ 21

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1952; provede jej ministr zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Plojhar v. r.